

Az óra időpontja: 2018. 12. 14. (1. óra)

Iskola, osztály: Vörösmarty Mihály Ének-zenei Nyelvi Általános Iskola és Gimnázium, 7. a osztály

Iskola neve és címe: Vörösmarty Mihály Ének-zenei Nyelvi Általános Iskola és Gimnázium, 1181 Budapest, Vörösmarty Mihály utca 64.

Tanít: Jakab Marina

Témakör megnevezése: Afrika földrajza

Tanítási egység (téma) címe: **Afrika földrajzi helyzete és felszíne**

Az óra (jellemző) típusa: Új ismereteket feldolgozó óra

1. Tantervi követelmények

1.1. A tanítási óra oktatási céljai:

- A kontinens földrajzi helyzetének meghatározása
- Afrika tájainak megismerése

1.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai:

- Előzetesen megszerzett tudás alkalmazása a tájak megismerése során
- Térsemlélet fejlesztése az ábrázolt térben való tájékozódással, a szemléleti térképolvasás képességének fejlesztése
- Önálló ismeretszerzés képességének fejlesztése
- Képi és szöveges információhordozók feldolgozásának és felhasználásának fejlesztése a földrajzi ismeretszerzésben

1.3. A tanítási óra nevelési céljai:

- közösségi nevelés: együttműködés a közös osztálymunkában és csoporttevékenység során
- önálló, logikus gondolkodás fejlesztése
- kommunikációs készség fejlesztése

1.4. Oktatási követelmények:

a. Fogalmak:

- új fogalmak: tengersizor, földszoros, tagolatlan partvidék, Földközi-tenger, Gibraltári-szoros, Szuezi-földszoros, Szuezi-csatorna, Vörös-tenger, Indiai-óceán, Atlanti-óceán, Alacsony-Afrika, Szahara, Szudán, Guineai-öböl és partvidéke, Kongó-medence, Magas-Afrika, Kelet-afrikai-magasföld, Közép- és Kelet-afrikai árok, Etióp-magasföld, Dél-afrikai magasföld, Kalahári-medence, Atlasz, Kilimandzsáró, Kibo, Madagaszkár, Szomáli-félsziget, Viktória-tó, Tanganyika-tó, Nílus, Kongó, Okavango, Kairó, Száhel
- megerősítendő fogalmak: sziget, félsziget, öböl, gyűrthegység, medence, fennsík, vetődés, árokrendszer, törésvonal, vulkán, esőerdő, szikla-, kavics- és homoksivatag, aprózódás, éghajlatválasztó hegység, forró övezeti sivatagi éghajlat, mediterrán éghajlat

b. Folyamatok:

-megerősítendő folyamatok: lemeztektonikai folyamatok, külső és belső erők felszínformálása

c. **Összefüggések:**

- megerősítendő összefüggések: az éghajlat, a természetes növényzet, élővilág, talaj és felszínformáló erők együttes övezetes megjelenésének felismerése a tájleírások során

d. **Fejlesztendő készségek, kompetenciaterületek:** a térképi tájékozódás, a szemléleti térképolvasás fejlesztése, szociális és kommunikációs készségek fejlesztése, önálló gondolkodás és információgyűjtés

e. **Főbb tanulói tevékenységek:**

- digitális információgyűjtés
- atlaszhasználat,
- képi és szöveges információhordozók információtartalmának feldolgozása
- lényegkiemelés
- feladatlap kitöltése

2. Szemléltető és munkaeszközök

- Prezentáció
- Domborzati és kontúrvonalas térkép, atlasz
- Képeslapok
- Tankönyv
- Feladatlap

3. Felhasznált irodalom

- Alexa P.— Gruber L.—Szöllősy L.—Ütőné Dr. Visi J.: Földrajz 7., OFI (2017), Budapest
- Jónás I.— Dr. Kovács Lászlóné—Dr. Mészáros Rezsőné—Vízvári Albertné: A kontinensek földrajza 7. Mozaik Kiadó (2007), Szeged
- <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termeszet tudomanyok/foldrajz/regionalis-foldrajz/afrika-foldrajza>
- <http://caesarom.com/?modul=oldal&tartalom=371824>

Az óra felépítése

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Módszer	Munkaforma	Eszköz
'1	<p>1. <u>Az óra szervezése:</u> jelentés és adminisztráció <i>A mai órától kezdve a kontinensekkel, először Afrikával fogunk foglalkozni.</i></p>	célkitűzés	tanári közlés		
	<p>2. <u>Az új ismeretek feldolgozása</u></p>				
'5	<p>2.1 <i>Bevezető</i></p> <ul style="list-style-type: none"> A kontinens helyzetének meghatározása: előzetes ismeretek felelevenítése atlaszhasználatra épülő „igaz vagy hamis” feladattal. 	motiváció ismételés	atlaszhasználatra épülő feladatmegoldás	egyéni munka	atlasz, füzet
'2	<ul style="list-style-type: none"> Afrika területének meghatározása összehasonlítással, ábra segítségével <i>Hányszor férne bele Európa Afrikába? Mekkora lehet a területe Afrikának, ha Európa kb. 10 millió km².</i> 	új ismeret szerzése	szemléltetés és kérdezés	frontális osztálymunka	ppt
'10	<p>2.2 <i>Afrika határai</i></p> <ul style="list-style-type: none"> A tanulók atlaszuk segítségével feladatlapot töltenek ki Az egyes földrajzi fogalmakat egy-egy tanuló a domborzati térképen is megmutatja, a ppt segítségével ellenőrzik a diákok munkájukat Az új fogalmakat a feladatlapon rögzítjük: földszoros, tengerszoros, tagolatlan partvidék: Európa és Afrika partvonalának hosszát próbálják a tanulók összehasonlítani, majd ez alapján 	új ismeretek szerzése készség-alkalmazás rögzítés	atlaszhasználatra épülő feladatmegoldás szemléltetés kérdve kifejtés megbeszélés és magyarázat	egyéni munka frontális osztálymunka	atlasz, feladatlap, ppt, térkép

	<p>következtetni arra, mi lehet az eredmény oka.</p> <p><i>Európa partvonala hosszabb, mint Afrikáé. Hogy lehetséges ez, ha háromszor nagyobb a területe Afrikának?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A tagolatlan partvonalú kontinensen feltüntetjük a legnagyobb szigetet, félszigetet és öblöt, amelyet a kontúrvonalas térképekbe beírnak a diákok. <p><i>Afrikában ugyan sokkal kevesebbet találunk szigetből, félszigetből és öbölből, de kiemelhetjük: Madagaszkárt, a Szomáli-fsz.-et és a Guineai-öblöt.</i></p> 	rögzítés			
'10	<p>2.3 Afrika felszíne, tájai</p> <p><i>Milyen különbséget figyelhetünk meg Afrika domborzati térképén K-i, DK-i része és többi tája között?</i></p> <p><i>Afrika területének különlegessége, hogy nagy kiterjedésű medencék és fennsíkok jellemzik. K-i és DK-i részén magasan fekvő medencéket és magasföldeket találunk, melyet Magas-Afrikának neveznek. Ide sorolhatjuk még ÉNY-on az Atlaszt is. A többi változatos formakincsű, alacsonyabban fekvő tájat Alacsony-Afrikához soroljuk.</i></p> <p><u>A tájakhoz kapcsolódó feladat kiosztása:</u></p>	új ismeretek szerzése	szemléltetés kérdés tanári magyarázat	frontális osztály- munka tanári közlés	dombor- zati térkép

	<p>A tanulók 4-5 fős csoportokba rendeződnek. Minden csapat kap 4 db képeslapot, melyek képi és szöveges információkat tartalmaznak az adott tájról. A tanulók feladata, hogy tankönyvük (89.o.) segítségével meghatározzák, hogy melyik tájról érkezhettek a képeslapok. Ezután a képeslapokhoz tartozó tájak nevét elhelyezik a feladatlap kontúrvonalas térképén. A tájak neveit a feladatlapon találják.</p>	<p>előzetes ismeretek felhasználásával új ismeretek szerzése készség-alkalmazás</p>	<p>képi és szöveges információhordozókra épülő feladatmegoldás</p>	<p>csoportmunka</p>	<p>tankönyv, feladatlap, képeslapok</p>
'8	<p><i>2.4 A csoportfeladat ellenőrzése</i></p> <p>A csoportok a képeslapok számozott sorrendjének megfelelően elhelyeznek egy-egy képeslapot és tájnevet a domborzati térképen, melyet hangos felolvasással ismertetnek a többiekkel. Ezután a ppt-n is megjelenik a földrajzi fogalom, hogy minden tanuló beírhatta a kontúrvonalas térképekbe.</p>	<p>készség-alkalmazás új ismeretek rögzítése</p>	<p>megbeszélés tanári közlés és magyarázat</p>	<p>egyéni és frontális osztálymunka</p>	<p>térkép, képeslap, feliratok, bluetech, ppt</p>
'5	<p><i>2.5 A házi feladat ellenőrzése</i></p> <p>A tanulók megadott honlapcím segítségével gyűjtöttek földrajzi „legeket” Afrika területéről. A helyes megoldásokat interaktív térkép segítségével helyezzük el a kontinensen, majd néhányat képeken is megnézzük.</p>	<p>motiválás az önállóan gyűjtött információk ellenőrzése, az ismeretek bővítése</p>	<p>kérdés és megbeszélés</p>	<p>frontális osztálymunka</p>	<p>feladatlap, ppt</p>
'2	<p>3. <u>Órai ismeretek összegzése</u></p> <p><u>Mire gondoltam?</u></p>				

	<ul style="list-style-type: none"> • Afrikát Európától elválasztó tengerszoros • Hazánknál 100-szor nagyobb területű hatalmas sivatagrendszer • Az egyetlen magyar név Afrika térképén • Afrika legnagyobb öble • Megsüllyedt medence, melyben a Föld második legnagyobb területű esőerdeje található 	új ismeretek megerősítése, részösszefoglalás	kérdés és megbeszélés	frontális osztálymunka	
'1	Házi feladat kijelölése Mf. 37. o./3. feladat	új ismeretek rögzítése, megerősítése		házi feladat	munkafüzet, íróeszköz
'1	4. <u>Értékelés, összegzés, az óra lezárása</u>				